

Clot dels Morts - I

Montmajor

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Gargallà
Emplaçament A 10 m de camí que baixa del mas Fígols a la riera de l'Hospital, 600 m al nord-est del mas Fígols.

Coordenades:

Latitud: 41.97059
Longitud: 1.72558
UTM Est (X): 394406
UTM Nord (Y): 4647296

Classificació

Número de fitxa 08132 - 76
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Edats dels Metalls
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Actualment el túmul es troba en mal estat.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari Carta Arqueològica de Catalunya, nº 6447, any 1991
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 004A00004
Autoria de la fitxa Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dl., 10/02/2003 - 01:00

Descripció

Lloc d'enterrament d'inhumació col·lectiva dolmen. Sepulcre megalític que forma part del conjunt de sepulcres localitzats a la Serra de Gargallà. Està situat en una zona que, abans dels incendis forestals de l'any 1994, era d'abundant vegetació de coníferes i alzines, però ara és terreny amb matolls. És un monument megalític de cambra simple pirinenca, amb vestíbul delimitat per lloses verticals. Està format per una llosa de capçalera i per dues lloses verticals. Manca la coberta i la llosa d'entrada. La cambra té forma rectangular i fa 2,10 x 1,40 metres. Està orientat nord/nord-oest. El túmul és de forma subcircular, amb un diàmetre de 8 metres. Va ser construït aprofitant el desnivell del terreny i format per lloses irregulars i desordenades, ben compactades amb terra. En el sector més pròxim a l'entrada presenta cinc lloses verticals que semblen una estructura de forma semicircular que tanquen l'entrada orientada a migdia. L'any 1982 va ser objecte d'una intervenció arqueològica que, malgrat les violacions anteriors, va proporcionar abundant material arqueològic. Aquest material, procedent de l'interior del sepulcre, estava completament barrejat. Consistia en ceràmiques carenades amb nanses d'apèndix de botó i aixovars consistents en dentàliums, petxines, rodells de pécten i d'altres tipus de collarets i braçalets, entre els que destaquen diverses peces de coure i denes de collarets esfèriques de vidre blau. També hi havia algunes agulles de coure i un anell de bronze. El material antropològic estava format principalment per dents i ossos llargs, que van permetre identificar 71 individus corresponents a les successives inhumacions. D'aquests 71 individus, 51 eren adults i 20 infants. La cronologia del megalit és atribuïble al Bronze Antic, essent reutilitzat o violat en èpoques successives fins a l'Edat Mitjana. L'estat de conservació del monument en iniciar la intervenció arqueològica era lamentable, amb alguns pins arrelats al sepulcre. L'any 1983, els arqueòlegs van desbrossar-lo i el van consolidar de forma definitiva, arrançant les lloses fracturades i omplint amb grava tota la cambra.

Observacions:

Un indicador mostra el lloc on es troben els dos sepulcres: Clot dels Morts I i II. El material extret està dipositat al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya.

Història

A Catalunya, entre el neolític final i ben entrada l'edat del bronze, es va iniciar un sistema d'enterrament diferent als seus precedents consistent en la realització d'un monument funerari, espectacular per la seva morfologia i per les seves dimensions: el sepulcre megalític. Aquest enterrament correspon a la tipologia de "dolmen simple amb cambra rectangular", sepulcre de tipus col·lectiu construït amb grans lloses i sobre un túmul. Aquest va patir diferents actuacions d'afeccionats i de clandestins, a més de violacions antigues del sepulcre. Va ser excavat l'any 1982 i consolidat l'any 1983-1984 pels arqueòlegs Josep Castany i Lluís Guerrero en campanyes promogudes pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya; els treballs científics formaren part dels programes d'investigació de l'Institut de Prehistòria i Arqueologia de la Diputació de Barcelona. L'excavació va proporcionar dos nivells arqueològics ben diferenciats: el nivell B de 20 cm de potència, format per terres poc compactes i fosques amb ceràmiques fetes a torn (corresponents a dos vasos) i altres fetes a mà de pastes grolleres negres i informes (corresponents a dos vasos), a més d'algunes restes òssies. El nivell C de 0,80 m de potència oferí diferents fragments ceràmics fins i de parets llises, aixovar d'ornament, metall de coure i restes antropològiques diverses. En total hi ha restes de 40 individus diferents.

Bibliografia

CASTANY, J. i altres (1990). El Berguedà, de la prehistòria a la antiguitat. Llibres de l'Àmbit nº 4. Àmbit de Recerques del Berguedà. CASTANY, J. (1987). "Noves aportacions al megalitisme de l'interior de Catalunya". A Cota Zero: revista d'arqueologia i Ciència, núm. 3, p. 69-75. CASTANY, J. (1988). Els sepulcres de Gargallà (Montmajor-Berguedà) i el fenomen megalític de l'Edat dels Metalls a la conca del riu Cardener. Revista Cardener.

